Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САНТА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтыныы 15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТАЛАҒЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҒЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 150 (5974) | 1983 сыл. Ахсыныы 17 күнэ СУБУОТА | Сыаната 2 харчы.

УДАРНАЙ ҮЛЭ РАПОРА

ССКП райкомугар, райсовет исполкомугар

Оройуоннаағы типография коллектива уон биириҥ пятилетка үһүс, сүрүн, сылын былаанын ахсыныы 10 күнүгэр толорбутун, онон сыл саҕаланыытыгар ылыммыт эбэһээтэлистибэтин ый аҥарынан урутаан толорбутун туһунан рапордыыбыт.

Уон биир ыйга 9 тыс. киловатт-чаас электроэнергия хэмчилээнэ.

Полиграфистар сыл бүтүөр диэри пятилетка төрдүс сылын суотугар 2000 солк. бородууксуйаны эбии оҥоторго соруктаахтар.

Типография сэбиэдиссэйэ П. МАССАЕВ.
Партийнай тэрилтэ секретаря С. ЧИЧИГИНАРОВ.
Профком председателэ М. МИХАЙЛОВА.

XI пятилетка: үһүс, сүрүн, сыл

ТҮМҮКТЭЭҺИННЭЭХ КҮННЭРГЭ — УДАРНАЙДЫК!

КОМСОМОЛ ПУТЕВКАТЫНАН

Эрилик Эристин аатынан совхоз Хайахсыттаары отделениетын «Сиркиэ» комсомольскай-ыччат фермэтигар быйыл күүн Якутскай куораттан комсомольскай путевкаҕын алта кыыс уонна иккиэн уол үлэлии тахсыыттара.

Кыргыттар бастаан сатаан ыабат этиилэр. Кыыллэргэ наставниктар, опыттаах иннҥыксыттар В. В. Кузьмина уонна Саха АССР Верховнай Советын депутата А. Г. Протасова күннэтэ комолеспуттэрэ. Баҕалаах, дьулуурдаах ыччаттар талан ылбыт мандыр үлэлэрин сыыйа баһылаан эрэллэр.

Эдэрдэр коллективтарга быйыл Кэтит Күөлгэ саҥа тутуллубут 130 сүөһү киирэр кэмин механизациялаах хотоҕо үлэлиир. Ферма сүөһүттэрэ эмиэ саҥа түөрт квартираалаах дьиэҕэ олоччолор. Биһиги, усулуобуйа толору баар.

Кыргыттар республика хас да оройуоннарыттан түмсүбүттэр. Анна Винокурова Алексеевскайтан, Галина Иванова Суонтаартан, Светлана Степанова Амматтан, Изольда Степанова Уус-Алдантан, Адля Алексеева уонна Галина Степанова Якутскайтан, оттон Аркадий Иванов уонна Сергей Тихонов иккиэн Ленинскэйтэн кэлбиттэр. Этэҥэттэрин оройуоннарыы бастаны букваларыттан таһаран «Өлүөчэ» диэн аатталаабыттар.

Коллектив, кэнники үс ыйга хас биирдии фуражнай ыанытан 307 кг оннугар 319 кг үүтү ыан, былаанын аҥарбыт. Ол иҥэр Светлана Степанова 381-дии, Галина Иванова 308-тыы кг үүтү ыан атыттартан ордук көрдөрүүлэммиттэр.

— Биһиги, урукку өт түгэх сүөһү интигэр үлэлээбэтэх дьон, биһиги үүтү-аһы бэйэбитиэн оҥорсон үлэ үөрүүтүн билэн эрэбит, — диир Светлана Степанова.

— Кырдьык диэн баар: урут ферма үлэһиттэрэ сарсыарда эрдэҕиттэрин, кэнэҥ хойукка диэри үлэлиилэрин сөҕөр-махтайар буоллубут. Биһиги ол бэй-битигэр кэллэ. Үөрэнэннэр, барыта кыаллар суол эбит, — диэн эбии этэр Аркадий Иванов.

Элэр сүөһүттэр иллэҥ кэмнэрин эмиэ туһалаахтык атаараллар, олохтоох сельскэй культура дьиэтигэр арааһы көрдөөх оонньуулары тэрийэллэр. Биһиги фермаҕа сылдьар кэмиттигэр коллективпыт американскай милитаристар ядернай сэриилэрин сэбиэнэ инрагиналэрин утарыы охсуһуу кэдиэлэтигэр аналлаах митинг кытта бааллар сылдьаллара.

Эйиэхэ үтүө кэскилдээх үлэлэтигэр ситиһиини баҕарабыт, эдэрдэр коллективтаах!

П. ОКОНЕШНИКОВ.

СНИМОКТАРГА: (хаҥастан) С. Степанова, А. Винокурова, И. Степанова уонна Г. Иванова уочараттаах ыам кэнниттэн. Ыанныыксыт Аркадий Иванов.

Автор фотолара.

Оройуоннга бастакынан

СЫЛАҤ. «Чурапчы» совхоз Бэрэтээҥи бырагээдэтигэр ССКП чилиэнигэр кандидат Людмила Сергеева старшайдаах «Сыҥаҥа» комсомольскай-ыччат ферма коллектива оройуоннга бастакынан коллективнай балаһаанкаҕа киирэн үлэлиир.

Коллектив сыл аҥаастыы нөҥүөрүгэр валовойунан 161 тонна, фуражнай ыанах ахсыытаан 1320-лии кг үүтү иҥэтэн ылан, былаанын аҥаран иҥэр. Итиэннэ ыанньыксыттар ыанньыксыт сэтиинньигэ маанытыс бириҥнии ыаахтан былаанаммыттаабыттар 10-чуу кг эмиэ үүт ыанна.

Балаһаанкаҕа үлэлэһиэн коллективпыт ордук түмүнэ бүтэйиитэх түмүккэ интэриэһи үрдэтэр.

Д. Макарова.

Графигы куоһаран

БОЛТОҺО. Кыстык аҥаастыы нөҥүөрүгэр оройуоннга ахтыылаах кыайыылаах комсомолка Люция Лебедева старшайдыыр — «Эрчим» комсомольскай-ыччат ферма коллектива ахсыныыта күүгэ ортотунан 3,5 центнер үүтү ыан графигын куоһаран иҥэр. Февраль алта ыанныыксыта бары эриэ-дэхси үлэлииллэр.

Буолумуна даҕаны коллектив, Орджоникидзевскай оройуон уонна Карл Маркс аатынан совхоз Мугудайдааҥы отделениетын сүөсүйүттэрин ыҥырыыларын эйэҕэс, кыстыкка фуражнай ыанах ахсыытан 1200 кг иҥэрэн сүөх үүтү ыырга эбэһээтэлистибэлээх.

С. Смиринкова.

Эдэр ыаннньыксыт ситиһиитэ

ОДЬУЛУУН. Үрэх Куо-ра комсомольскай-ыччат фермэтигар иккис сылын ыаннньыксыттыыр Анна Седалищева эдэрдэртэн биир бастыҥнара.

Кыыс сыл аҥаастыы нөҥүөрүгэр маанытан ахсыытаан 2339-туу кг үүтү иҥэтэн ылла. Итиэннэ 556-лыы кг ыстык нөҥүөрүгэр таксар.

«СО» общ. корр.

КУОТАЛАҺЫЫ КЫАЙЫЫЛААҒА

ДИРИҤ. Парасковья Иннокентьевна Носовицына сэбиэдиссэйдээх маннаағы пекарня коллектива кэнника кэмнэ тыа сиринэ слохтоохторун килиэбинэн уаччыйыыны туһсаран эрэр.

Коллектив — оройуоннга пекарнялар иккиэ ардыларыгар социалистическай куоталаһыы кыайыылаах. Маннаа пятилетка үс сылыгар 383 тонна килиэп аҕыстыахтаах. Ол иккиэ сыл уон биир ыйга 7,5 тонна иҥэн аҥарыллыыта.

П. Андреева.

БИИР ЫЙЫНАН УРУТААН

ЧУРАПЧЫ. Эргиэн туйгуна Анна Терентьевна Карсакаева сэбиэдиссэйдээх оройуон кинигэлэрин 1 №-дээх маҕазынын коллектива — кооператордар социалистическай куоталаһыыларын көҕүлээччилэртэн биирдэстэрэ.

Коллектив, пятилетка саҕаланыаҕыттан кэнилиэннэрэ 1 мил. 308 тыс. солк. табаары атыылаан, розничнай табаар эргиирэ үс сылларын былаанын биир ыйынан урутаан толордо.

«СО» общ. корр.

Үһүк учаастанка

ЧУРАПЧЫ. «Сельхозхимия» холбоһуока Николай Дмитриевич Макаров хаһыс да сылын ситиһиилээхтик үлэлиир.

Опыттаах тракторист быйыл оройуон үһүк учаастактарыттан биирдэстэриэр, «Мыҥаҕаайы» совхоз Болугурдааҥы отделениетыгар, органическай уоҕурууну күннэриэ үрдүк окоруумтуолаахтык үлэлиир. Кини, МТЗ трактырынан 1338 условнай эталонный гектардаах үлэни толорон, былаанын 29,2 бырыһыан аҥаран иҥэр.

Е. Коркин.

ЛЕНИНГРАД. «Красная заря» холбоһуок коллектива пятилетка саҕаланыытыттан кэмчилээбит электроэнергиятынан ыйы-быһа үлэлиэн сөп. Онуоха профсоюзнай активистар улахан өйдөөхтөр. Предприятиеҕа кинаатар этии киллэриилэриэн кэмчилээһин комиссията тэриллибитэ. Онно мастардар, инженердэр, технологтар киллэриллибиттэрэ. Итиннэк комиссиялар хас сыах, эдэл ахсын тэриллибиттэрэ. Биһигин рабочайдарбыт кинигэр барыы этиилэри общественниктар учуоҥка ылаллар итиэннэ хаһаайыстыбанай салайаачылар биилэриэхтэр тиэрдэллэр. Пятилетка саҕаланыаҕыттан общественнай комиссияларга киирбит 1000-тан тахса этиилэртэн үс гымыттан иккилэрэ туһаныллыбыттар.

НОВОДНЕСТРОВСКАЙ (Черновицкай уобалас). Днестровскай ГЭС тиэх, ыстыс, агрегата новоруусуоҕа болдьоҕун иннинэ туоруоруоҕа. Станция уонтан ыаллыыта 700 тыс. киловаанка тиэрдиллиэҥ. Сайан ГЭС—ханна үөскэтиллэр кэлэр гидроузел дьиэннээх сорудоо. Уочараттан буфернай быһыт диэн аатталаах чыны — электротанцияны аккумулируйыаччыны тутуу турар. Бу гидроузел бөдөҥ регионнаах хаачыйыыны туһалаах, уолҕамчы үрэх сотору-сотору халаанналаах кытыллаҕы тэрийиэҥэ харыстыаҕа. Уонна соҕуруу оттугэр уонна Молдавияҕа мөлүйүөн аҥара гектар сири үөлүгэр кыаҕы бэлэмнэтэр.

АЛМАЛЫК (Ташкентскай уобалас). Алмалыктаах Ленин аатынан металлургическай комбинаакка уулаллыбыт алтаны бэлэм бородууксуйаҕа — катаанаарга кубулутар кутаҕрокатнай комплекс үлэ-кидлэриллиэҥ. Тимир суоллары электрификациялаһыыҥа уонна куорат электротранспорын линияларын тутуута ураты кааллаах катанкалары оҥоруу аны иккиэ төгүл эбэтиллиэҕэ.

ЧИТА. «Чайка» холбоһук сыл саҕаланыаҕыттан уонунан трикотажнай оҥоһуктары бэлэмнээһини баһылаата. Таҥас сонун моделларын ыйарга, хаачыстыбатын туһсаарарга трикотажниктарга сакаасчыттар кыллэрэр этиилэрэ, промышленнай предприятиелар коллективтарын кытары биирдэ үлэлэһии көмөлөстүлэр.

(ССТА).

РАЙСОВЕТ СЕССИЯТЫН ЫҢЫРЫЫ

Райсовет исполкома народнай депутаттар XVIII ыҥырылаах оройуоннаағы Советтарын уочараттаах ахсыс сессиятын 1983 сыл ахсыныы 27 күнүгэр сарсыарда 10 часка ыҥырарга быһаарда.

Сессия көрөр боппуруоһа:

«Олохтоох предприятиелар оҥорон таһаарар бородууксуйаларын салгыы албатын уонна оройуон нөһилиэнньэтин хаачыйыыны туһсарыы соруктарын туһунан», Дакылаатчыт райсовет исполкомун председателин солбуйаачы, депутат В. М. Неустроев.

Сессияҕа райсовет депутаттарыттан ураты ыҥырыллаллар: сельсоветтар исполкомнарын председателлэрэ, совхозтар директордара, оройуон предприятиелэрэ, тэрилтэлэрин, учреждениелэрин салайаачылара.

Партийнай олохтан конференция түмүктэрин дьүүллэһиллэр

Производственнай учаастактарга—кыһамньыны

Эрилик Эристиин аатынан совхоз Хадаардаабы отделениета суоһуттан ыллыар бородууксуйаны элбэтиигэ бинир утумнаахтык үлэлиир коллективынан биллэр. Отделение аспыт нэдиэрга 6780 центнер үүтү ыан графигын 109,9 бырыһыан, государствоҕа атыылыыр сорудаҕын 113,2 бырыһыан толортоото. Билигин 20-чэ ыанах төрөөн үүтэс эбиллэн эрэр, күнүгэ 1-дии тоннаны ылыллар. Суоһу ситиитин материальнай базатын бөҕөргөтүүгэ үлэ эмиэ барар.

XXVII оройуоннааҕы партийнай конференция түмүктэрин дьүүллэһиллэригэр отделение коммунистара конференция иннигэр идеологическай үлэни тэрийиигэ бөдөҥ итэҕэстэр баалларын ыйбытын сөптөөбүнэн аахтылар уонна гастрольнай бригэдэлэр кирдьы иэйиилэктэргэ сылдьыбат буолбуттарын, онуоха райсовет исполкомун культураҕа отдела дьаһал ылара наадаҕын ыйда.

— Маастэрэ маассабай-политическай үлэни олохтоох партийнай тэрилтэ сүрүннэн ыытыахтаах, — диэтэ М. М. Мартьянов. — Оны кини хайдах толорорун коммунистар бу үлэҕэ сыныаннара быһаарар. Холобур, кини агитштаб начаальникэ аҥаардас коммунист А. М. Степанов дьыл баччатыгар диэри үлэтин саҕалыы иликэ. Дьон олорор сиригэр интэр үлэбит дьэ уонна хайдах тупсан кэлиэй?!

Коммунистар И. В. Софронова уонна П. П. Тарасов ходуһаны кедьүүстээхтик туһаныы, не суоллары оноруу, тракторлары эрэмүүнэйиэ хаачыстыбатын тупсарыы, маршрутнай автобуһу сыратынарыы боппуруостарыгар тохтоотулар.

Мунньахха улахан кэпсэтии үлэ сиигэ ыымалаарын олохтоохуун тула буоллаа. Бэрэ ферматын үлэҕэ быйыл киллэриллибит кырдьык комплектыгар коллективнай бэлэрэхтэ киллэриллиэхтээх этэ. Ол эрээри совхоз бухгалтерийатын үлэһиттэрэ, экономистар коллективнай бэлэрэхтэ диэн тутуу, хайдах тэриллэрин үлэһиттэргэ өйдөппөтүлэр. Онон үлэни тэрийии бу прогрессивнай ыыматыгар киирбит онтун була илик. Коммунистар саҥаны, бастыҥы олохтоохуунна итинник сыһыаны булгуччу тохтотору модьуйдулар.

Мунньах производственнай былааннары толоруу идеологическай өттүнэн хааччыйыны салгыы тупсарыыга туһаайан уураах ылынна.

А. САРГЫДАЕВ.

ИНГЭН-ТОҺОН ҮЛЭЛИЭХХЭ

XXVII оройуоннааҕы партийнай конференция түмүктэрин уонна партийнай тэрилтэ соруктарын дьүүллэһиигэ Хатылы коммунистара үлэни салгыы өрө көтөҕүүгэ элбэх этиилэри киллэрдилэр.

Субуруускай аатынан совхоз маннааҕы отделениета питилетка үһүс, сүрүн, сыдыы былааннарын толоруута кэккэ ситиниилэрдээх. Үүтү ылыы уон биир ыйааҕы былаана 105,5 бырыһыан толорулунна. Государствоҕа 4009 центнер үүт туттарыллан график тутуһуллан иһэр. Былырыыргы туһааннаах кэмнээбитээбэр 339 центнэринэн элбэх үүт атыыламмат.

Ол эрээри XXVI оройуоннааҕы партийнай конференция кэнниттэн манна үлэ үүс корүүнэриэр хамсаабын таһаарыллыбата. Өссө оччолорго совхоз ГАРҺынаттан туруктаах үүнүү ыбатаҕа, общественнай баайга-дуолга хаһаайыстыбаннайа суох сыһыаннаһыы чахчылара таһаарылаллара кытаанахтык сэмэлэммитэ. Ити да кэнниттэн дьыала кеммистебүк XXVII оройуоннааҕы партийнай конференция эмиэ тоҕоолоох бэлиэтээбитэ.

— Сиртэн үрдүк үүнүүнү ылыыга сөптөөх болҕомто ууруллубат, — диэтэ С. Н. Литвинцев. — Үрдүк үүнүү звенота бригэдэлэрэн бэдэрээккэ киллэриллибитэ гынан баран, дьиҥнээх эрэно ыһылыкна. Севооборот кэһилиннэ. Ыһыы сиргэ кэгэтиллибэт. Оны уучуоттаабакка үрдүттэн саҕа бырааҥ былаанаһын түмүгэр баһыналары ереплеккэ сыллата ыһартан юшюлэр үүнүүнү биэрбэт буолан иһэлэр. Сиргэ маннык сыһыан тохтотуллуох тустаах.

Быһаччы быйаны ыыточчулары иҥэн-тоҥон бастаан производственнай учаастактарга туһаайыллыахтаах санаан турар, коммунист К. Н. Григорьева Уорба күрдүк бөдөҥ учаастакка үлэһитэ суох буолан кулууп сабыллан турарын, библиотека үлэлээбэтин, киниэ көрдөрүллүбэтин, телевизор хайан киллэриллэрэ биллибэтин критикалаата. Манна политическай-итэҕэ үлэни күүһүрдэр туһунан этии, кэпсэтии үүс эрээри, ол кимиэн да өйөммет, диэтэ араатар. Н. И. Дьячковскай итиннэ эбии оннооҕор отделение киниигэр иккиэйэх телефон аппарата баара аанньа үлэлээбэттэрин, үүс ылларгга радио саҥарбат буолбута быданнаабытын эттэ.

Коммунистар И. В. Софронова уонна П. П. Тарасов ходуһаны кедьүүстээхтик туһаныы, не суоллары ыстэтэ. Коммунистар олоҥу-дьаһаҕы хааччыйыга үлэлиир усулуобуйаны тупсарыыга баар итинник итэҕэстэри туоратары модьуйуллар.

Тыл эпэт дьон совхоз производственнай былааннара ыраатарын, күүрэнхаран үлэлээһиннэрэ түмүктэрин, оонук да буоллаҕ капитальнай тутуу, үүт ыһыы курдук үлэлэрэ кэлин сылларга хамсаһын таһаарыллыбатаҕын ыйдылар. Ол үлэ дьиссиплинэтэ сатарыйыстыгар эмиэ тиэрдэр. Маныаха тыл хаһаайыстыбатын салайар тэрилтэлэр бэччумнаах түмүктэри экостоллоро эрэйиллэр.

Партийнай мунньах XXVII оройуоннааҕы партийнай конференция түмүктэрин бинир саҥаанан биһирээн туран, партийнай-тэрийэр, идеологическай-итэҕэ үлэни бары өттүнэн күүһүрдэргэ чопчу соруктары бэлиэтээн уураах ылынна.

А. ШИШИГИН.

ИДЕОЛОГИЧЕСКАЙ ҮЛЭ БЫЙЫАСТАРА

ҮӨРЭТИИ КӨДЬҮҮҺЭ

Управляющай күннээҥи түбүгэ хайан бүппүтэ баарай? Араас суһал, тиэтэллээх, хайаан да толорулуннахтарына табыллар дьаһаллар даҕаны, олох-дьаһах быстах боппуруостара даҕаны. Ол эрээри салаабаччы интэриэсчи буолар ордуоун хайан да умнуо суохтаах. Оннук көрдөбүл турар билигин салайааччы иннигэр.

Мугудай отделениетын управляющайа Н. Д. Пермяков рабочайдар зоотехническай уонна ветеринарнай биллиэрин үрдэтиигэ бинир утумнаахтык үлэлиир пропагандыһынан биллэр. Партийнай тэрилтэ быйыл кинини Лыбинтах ферматын сүвсүһүттэриигэр экономическай оскуола пропагандыһынан анаабыта. Үөрэх дыла саҕаланыаҕыттан бу 20 нэтээччилээх оскуолаҕа биэс заяатие ыытылынна.

Пропагандист занятиеларга үчүгэйдик бэлэмнэнэр. Кини отделение, совхоз, оройуон үлэтин кытта ыкса сибээстээх, лоп-баччы ыыннарыллаах кэпсээнэ, үөрэхтэ ураты эпизэттээхтик сыһыаннаһыыта нэтээччилэр биллиини баһылыырга дьулуурдарын үөскэтиллэр. Ол да иҥин занятиелары бирчиннэтэ суох кэтүүгэ таһаарыллыбат.

Программалаах матырыйааллары сэргэ, ССКП КК бэс ыйыныаҕы (1983 с.) Пленумун итиэннэ XXVII оройуоннааҕы партийнай конференция түмүктэрин, совхоз үлэтин тустарынан занятиеларга кинэг кэпсэтии буолла. Сиэр-майгы тематыгар «Знание» общество олохтоох тэрилтэтин лектора А. Н. Пермякова лекцията нэтээччилэргэ эмиэ элбэх биэрдэ.

— Сүрүн болҕомтону үлэ коллективтарын туһунан Сокуону олохтоох киллэриигэ уурабыт. Ол коллективы уонсай сыалга түмүүгэ ураты туһаайах буолуо. Үлэ да түмүктэрэ үрдэтиллэр. Сыл аспыт 11 ыйыгар Мараландыы бригэдэтэ хас биирдии фуражнай ынахтан 1738 кг үүтү ыата, 23 ыанньыксыттан 21-рэ былааннарын толордулар. Оттон урут ыанньыксыт үстэн икки-иккэтэ да толордоҕуна сөп курдук буолар. Оскуола нэтээччилээх коммунист Т. Н. Терентьева ыанньыксыт ахсыттан 1913, сельсовет депутата Н. И. Оконешников 1848 уонна комсомолка Дария Потапова 1842 кг үүтү ыан куоталаһыы иннигэ күөнүгэр иһэллэр. Кыстык ыйдарыгар үүтү ыаһын графига аһарылынна.

Быйыл экономическай билии төрүттэрин үөрэтиигэ тыа сиэнэ ыччаттарыгар аналлаах программанан үлэлиибит. Бу бааһынаны усулуобуйабытыгар олдук сөп түбэһэр бэтэрээхэй программа. Үөрэтии кедьүүһэ да үрдүк буолсу, — диэр Николай Дмитриевич.

С. ЧИЧИГИНАРОВ.

СОНУННАР

ЭЙЭ ФОНДУГАР

Чурапчы сэлиэнньитин А. А. Сивцев аатынан «Якутсовхозстройдаа» микрорайонун олохтоохторо Европаҕа «сэрэнньэлэрэ», кыҥаттаах ракеталары тардатан туруорууну утары охсуһуу аан дойдутаабы нэдиэлитигэр активнайдык кытыныылар.

Эйэни туруулаһан көмүскэһиигэ биниги партийбыт ыытар политикатын, тэбэарыс Ю. В. Андропов Сойабылыанньатын дириҥник биһирээн туран, киниилэр эйэ дьыалатын бөҕөргөтүүгэ үбү хомуйарга быһаарыммыттара. Микрорайон олохтоохторо бу күннэргэ 545 солк. хомуйан эйэ фондугар киллэрдилэр.

А. ГУЛЯЕВА.

Профсоюзнай активка семинар

Ахсыннаҕы 12—14 күннэригэр оройуоннаҕа профсоюзнай активка аналлаах семинар буолла.

Семинар кыттыылаахтара профсоюзтар уобалаастаабы советтарын тэрийэр-инструкторскай отделын сэбиэдиссэйэ Р. Р. Бурнашев, тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин профсоюзун обкомун председателе П. С. Ребров, тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин профсоюзун Киин Комитетын старшай инспектора Н. Н. Софронов социалистическай куоталаһыы формаларын, профсоюзнай ленинскэй принциптэрин салайыы стилин, толоруу хонтуруоллаһыын, о. д. а. темаларга лекциялаан ыытыллыбыт, профсоюзнай докумуоннары толоруоҕа элбэх наадалаах ыйытыылары, суоттаан ыйыллыбыт.

ОТЧУОТТАР-БЫЫБАРДАР ТУГУ КӨРДӨРДҮЛЭР

МЫТИЩИ (Московскай уобалас). Октябрьскай Революция орденнаах «Стройпластмасс» комбинат сылга 210 мол. тахса солкуо суумалаах 80-ча араас ааттаах тутуу матырыйаалларын оҥорор. Билигин кини бородууксуйатын 35,4 бырыһыана Хаачыстыба знактаах. Предприятиеҕа үлэни бириигэлэнэн тэрийии, көҥүллэһии саҥа ньымаларын олохтоохуун пятилетка үһүс сылын былаанын коллектив өссө алтыныыта, үлэҕэ коммунистическай сыһыан иһин хамсаабын 25 сыла туолуутун көрсө, толоруулар кыаҕы биэрдилэр.

Снимокка: линолеуму оҥорор линия.

ССТА фотохрониката.

Оройуон комсомольскай тэрилтэлэриигэр отчуоттуур-быыбардыыр мунньахтар, совхозтарга комсомольскай конференциялар үлэҕэ уонна политическай эрэ көтөҕүллүү быһыытынан-майгытынан буолан ааспыттар.

Отчуоттуур-быыбардыыр мунньахтар ордук тэрээһиннэхтик 13 №-дээх СПТУ, оҕо учреждениелэрин, сибээс узелын, о. д. а. коллективтар комсомольскай тэрилтэлэриигэр ыытылыннылар.

Ол эрээри бу сүүкэн суолталаах хампаанньаны тэрийэн ыытыыга элбэх итэҕэстэр таһаарылыннылар. Мунньахтарга комсомолецтар 86,7 бырыһыаннара эрэ сыыстта. Сорох комсомольскай тэрилтэлэриэ (Сылан уонна Бахсы орто оскуолаларыгар. Эристиин Эристиин аатынан совхоз Хоптоҕотооҕу уонна Чакырдаабы отделениелаларыгар) отчуоттар-быыбардар болдьоммут кэмнэриэр кыайан буолбакка, кэйиллэ сыыппыттылар.

Отчуотунай дакылаатталры дьүүллэһии үүс тэрилтэлэргэ активнайдык барда. Комсомольскай тэрилтэлэр үлэлэриигэр баар итэҕэстэр сиһилии ырытылыннылар, ис-союзнай үлэни тупсарыыга, производство кедьүүһүн үрдэтиигэ, ыччат сыныаланыы тэрийиигэ, физкультураны уонна спорду пропагандалаһыыны, о. д. а. кэккэ этиилэр киирдилэр. Ордук элбэх критическэй этии «Сельхозтехника» холбоһуукка, «Якутсовхозстрой» ПМК-гар буолбут мунньахтарга оноһуулуна. Бары тэрилтэлэргэ комсомольскай прожектористар, үлэлээбэттээх ыйылынна, чилиэнскэй усуйуоһу толоһуун бэрээдэктэнэ илиге, комсомолецтар общественнай активностара намыһаҕа бэлиэтэннилэр. Туһааннаах комсомольскай тэрилтэлэр, коллективтар итиэннэ туораталлара наада.

Ол эрээри комсомольскай мунньахтарга критика уонна бэйэни контикаланыы өссө да сиппэтэ суох буолла, уонсай тылынан этии элбэтэ. Оттон биллэрин курдук, аадырыча суох критика дьайыыта кыра. Иннинэ «Критика сеансын» буолбатах, суос-соҕотох сыала — итэҕэстэри туоратыыга сигнал» диэн ССКП КК бэс ыйыныаҕы (1983 с.) Пленумун бэлиэтээбитин умнуохха наада. Тыл этэччилэр дакылаатыгар хатылаһыннара, бэйэлэрин ситиһиилэрин эриллэтээччиниитинэн үлэлээн эрэр.

Комсомольскай учуокка баар итэҕэстэр ситэ туоратыллыбатылар. «Чурапчы» уонна Эристиин аатынан совхозтарга сверкл көтүмэхтик ыытылынна. Сверка түмүгүнэн 300-тэн тахса комсомолец учуоттан уҥуллубакка эрэ оройуон тас өттүгэр барбыта, 88 комсомолец учуокка турбакка сылдьара арылынна. Маны саҥа талыллыбыт составы учуоттуура наада.

Үүс тэрилтэлэргэ туоруу хонтуруоллаһын, комсомольскай документаннары толоруу молтох. Быйыл комсомольскай секретардар ангардара саҥа быыбарданнылар. Кинилэр хара маҥнайгыттан былаанныахтык, инициативалаахтык үлэлээһиннэрэ эрэйиллэр.

Сүрүн болҕомто комсомолецтар уонна ыччаттар ортолорларыгар дьиссиплинэни, бэрээдэги бөҕөргөтүүгэ, комсомольскай үлэ стилин уонна ньымалаарын тупсарыыга уурулуохтаах.

И. СЛЕПЦОВ,
ЫБСЛКС райкомун тэрийэр отделын сэбиэдиссэйэ.

Комсомольскай олох

Эдэр рабочайдар, кэпсэтиэҕиҥ!

БАРЫ ЫЛСАРБЫТ НААДА

Биһиги, олоҕу-дьаһаны хаччыйыы производственнаа управлениетын комсомолецтара, оройуоннарыы «Саха олох» хаһыакка аҥылыбыт ыччаттарга анаалаах «Эдэр рабочайдар, кэпсэтиэҕиҥ!» диэн рубрика аннынан бэчээттэнэр суруктары сэгэрэн аҕабыт. Комсомольскай олох, үлэхамнас туһунан саналарбытын ааҕастаһарбыт, этиилэртэн түмүктэри оноторбут уопсай үлэҕэ туһалаах буолуоҕа саарбаҕаламмат.

Үчүгэйдик тэриллибит социалистическай куоталаһыы производствоны өрө көтөҕүүгэ, ыччаттары саҥа-майгы өттүгэр биитигэ төлүү күүһүнэн буолар. Ол иһин управление иһиҥэри комсомольскай-ыччат биригээдэлэр иккиардыларыгар тэнитиллэр социалистическай куоталаһыы усулуобуйатын оноруура улахан суолтаны биэрэбит. Сыл 11 ыйын түмүгүнэн «Гвоздика», «Силуэт» уонна «Эрчим» комсомольскай-ыччат биригээдэлэр сорудахтарын аһары толорон иһэллэр. Инстаҥньэҥнэр сыллааҥы былааннарын Улуу Октябрьскай социалистическай революция 66 сыла туолуутун көрсө толорбуттара.

Быйылгыттан «Сельхозтехника» холбоһук комсомольскай тэриллэтин ыытта социалистическай куоталаһыыта киирсэн үлэлиргэ бы-лаҥнаһыыбыт. Куоталаһыы усулуобуйатын оноторбутугар үлэ көрдөрүүтүн тэҥэ общественнай өрөөдэги бөдөргөтүүгэ, ис-союзнай үлэҕэ, оскуоланы уонна сонхону ыытта шефтэһиигэ, ыччат сыныьалаҥын тэриннэгэ ыытар дьаһалларбытын эмиэ учуоттаатыбыт.

Промкомбинат рабочайа П. Винокуров комсомольскай-ыччат коллективтар иккиардыларыгар оройуоҥна тэнитиллэр социалистическай куоталаһыы усулуобуйатыгар уонна тэрээпиигэр ыйар итэҕэстэрэ орунньахтар. Ситиһиилэри уонна итэҕэстэри ырытан көрүү, бастыҥы, сыгыны пропагандалаһын ситэтэ суох тэриллэр. Комсомолецтар уонна ыччаттар өттүлэриттэн общественнай бөрөөдэги кэһии түбэлтэлэрэ таһаарылла тураллар. Олор комсомольскай-ыччат коллективтар үлэлэриигэр улахан итэҕэстэр баалларын көрдөрөллөр. Оттон итэҕэстэри туоратыыга кедьүүстээхтик тэриллибит социалистическай куоталаһыы албэҕи быһаарыан сөп.

Иккиһиэн, ыччаттар сыныьалаҥнарын тэрийии туһунан боппуруоска кылгастык тохтуохпутун баҕарабыт. Ангардас биһиги тэриллэбитигэр 37 комсомолец, 11 ыччат үлэлиллэр. Оройуоннаабы Культура дьиэтигэр кинилэртэн бэрт аҕыйахтара сылдьар. Оттон, үгэс курдук, тематическай бизнэрдэр ыытыллаллар, онтолордо тэриллэлэриэн сыныьалаҥ бизнэрдэрин тэрийбиппит. Оттон, онтон гурар, үчүгэй дьаһал эрдэҥ, сорбор олус аҕыйах киһи, сороҕор ангардас тэриллэччилэр эрэ сылдьаччылар. Маныаха оройуон киниҥ ыччаттара көхтөөхтүк кытталлара, бэйэлэрэ инициативалаах буоллаллара эрдэйиллэр. Маны, баҕар, социалистическай куоталаһыы усулуобуйатыгар да киллэрэххэ сөп этэ. Ыччаттарга анаалаах литературнай бизнэрдэр, конференциялар, диспуттар ыытыллаллара, тематическай кулууптар үлэлиллэрэ буоллар диэн баҕалаахпыт. Быһата, биһиги туругунан, иллэҥ кэмнэри туһалаахтык атаҥарыы күүмчүйэ. Субуоталарга буолар үнкүүлэр таһымнара намыһах. Элбэх арыгы сыттаах, бэл, холуочук ыччаттар баар буоллаллар. Оттон ыччат сыныьалаҥын интэриэһиһэйдик, туһалаахтык тэрийиигэ биһиэхэ кыахтар суох буолбатахтар.

Ким эрэ бэлэмнээн бизнэрин кэтэспэккэ, бэйэ бэйэҕэ сонноспокко бары ылсыһан үлэлиирбит буоллар эбэх үчүгэйи оноруохпутун, аймыньылаахтык үлэлиэхпитин сөп.

М. ЕФИМОВА,
комсомольскай тэриллэ секретаря.

Сөбүлүүр идэтинэн

Проня оҕо саһа, сии бинир атын доҕотторун курдук, тыа сиригэр аспыта. Кыһын оскуолаҕа үөрэнэрэ, сайын дьиэтигэр уотугар, сүөһүгэ-аска, оккоҕуска комалоһоро.

Уол, орто оскуоланы бүтэрэрэ, гражданскай иэйии толорон Советскай Армия кэккэтигэр сулууспалаабыта. Оттон демобилизацияланан дойдутугар кэлээт, совхоһун салайааччыларытан фермаҕа үлэлэтэллэригэр көрдөспүтэ.

Төрөөбүт-үөскээбит Чакырыгар ыанньыксыттаан бэрбыта. Бастаан-уутаа ыарыыппыта, онно эбии коллективнайдар уолаттар суохтара эмиэ мунчаардан ылара. Оны аахсыбатаҕа. Наставника Үлэ Алдан Аатын III степеҥэ орденнаах Елена Михайловна Кузьмина сүбэтинэн, күннүтэ көмөтүнэн сөбүлүүр идэтин сыыйа баһылаан испитэ.

Прокопий Адамов биригин совхоз бинир тарбахха баттыыр ыанньыксыта. Кини быйыл аҕыстыт уон бинир ыйга фуражнай ынаҕы ахсыттан 2183-түү кг үүтү ыан сорудаҕын 657 кг-ынан аһарда, ити иһигэр ангардас сэтиньиигэ хас бинирдин ынаҕыттан 121-дии кг үүтүн ылгэни ылла.

Эдэр ыанньыксыт сүрүн үлэтинэн эрэ мунурдаммат, нэйилэк общественнай олоҕор активнайдык кыттар, иллэҥ кэмигэр эйбэҕи аҕаар.

И. ЛЕБЕДЕВ.

СНИМОККА: П. Адамов ферма кыһыл мункутар.

Автор фотота.

Мухиннар бороскулара

СОЛОВЬЕВ. Тэйэр хотонугар Спиридон Мухин быраата быйыл орто оскуоланы бүтэрбит Инокентийдыын 84 бороскуну ыыстаан туруораллар. Уолаттар, Горнай оройуонун ыччат сүөһүнү төлөһүтэччилэриин ыытыылларын ааҕан, кыстыкка хас биирдии бороскуну 115-тин кг итэҕэһэ суох төлөһүтэргэ соруктаналлар.

Кинилэр кыстык ыйдарыгар бороскулар ортотунан 38-тыы кг улааталларын ситистилэр. Ити иһигэр Спиридон көрдөрүүтэ — 41,1 кг.

«СО» корр.

Б ИҺИГИ ыытыыр учууталбыт Н. О. Винокуров быйыл ахсыннын 19 күнүгэр 80 саастык туолар.

Николай Осипович Суонтаар оройуонун Кугана нэйилиэгэр төрөөбүтэ. Аҕата Бодойбо көмүстээх биринскэлэригэр үлэлии сылдьыбыт Суонтаар төрүт олохтоохтоо этэ. Николай, тыа оскуолатын бүтэрэн баран, комсомол обкомун путевкатынан Иркутскай куораттаа рабфакка киирбитэ. Онтон салгыы үөрэнэн институту сүтэрэн Саха сиригэр учууталлыы кэлбитэ. Якутскайга бинир сыл үлэлээт, 1934 сылааххы саҥа аҥыллыбыт Чурапчытаабы педагогическай училищеҕа үөрэх чаһын сэбиэдиссэйинэн уонна биология учууталынан аналан тахсыбыта.

Саҥа тэриллибит педучилище материальнай базатын байытыыга Николай Осипович бастакы күннэртэн активнайдык ылсыбыта. Кинч ордук үөрэтэр кабинеттары тэрийиигэ улахан үтүөлээх-ситиилээх. Кабинеттар ис тэсэбиринэйэрин барытын Николай Осипович бырайыагынан столяр Большев оноорбута. Кылгас кэм иһиэн кабинеттар сыыйа ситэн-хотон барбыттара. Ордук биология кабинета туспаҕай буолбута. Николай Осипович көтөр кыыттаах, сүүрэр атахтаах балачча элбэх көрүнэрин хуучаластарын бэйэтэ оноортообута улаханнык көрдөхсөммитэ. Кини учуутал быһыытынан улахан талаанаах, дьиҥ маастар этэ. Оттон иһин педколлектив, студеннар дириҥ ытык, табыллыбыттарынан туһаналлара.

Николай Осипович училище аҥыллыбыттан сабыллыар диэри, сүүрбэттэн тахса сыл, үлэлээн сүүһүнэн ахсаннаах эдэр специалистары иитиллитэ. Кини үөрэнэн ыччаттара республикаҕа биллэр үлэһиттэр буола үүнүү-лэр. А. А. Макаров биологическай наука кандидата, 80-тан тахса научнай үлэлэр авторлара этэ. Д. Д. Красильников—наука кандидата, Ленинскэй бириэмийэ лауреата, космофизик. В. Л. Сенькин—талаанныах педагог, кыраайы үөрэтээччи, ССРС Географическай обществотын дьиҥнээх чилиэнэ. Педучилище выпускниктара бары иитиллиҥ, общественнай туһалаах дьон буолбуттарынан кырдьыбас педагог сокуонайдык киэн туттар.

Педучилище сабыллыбытын кэнэ Николай Осипович Чурапчы орто оскуолатыгар, онтон үлэлиир ыччат кинэһэнэ оскуолатыгар учууталлаабыта. Өр сыллаах эҥкилэ суох үлэтин иһин киниэхэ Саха АССР оскуолатын үтүөлээх учууталын бочуоттаах аата биэриллибитэ.

Николай Осипович кэргэнэ Агафья Феоктистовналын түөрт оҕолорун олох киэҥ аартыгар уктэнэрдилэр. Винокуровтар улахан уоллара Владимир биологическай наука кандидата, доцент, биологическай докторскай диссертацияны көмүскүүрэ бэлэмнээн сылдьар. Орто уол Николай, эмиэ аҕатын утумнаан, биологическай наука кандидата, старшай научнай сотрудник.

Танталлаах учууталбытын, ытыктыыр кырдьаҕаспытын Николай Осипович Винокуровы 80 саһын туоларынан иитиит-үөрэппит дьонноро, оройуон үлэһиттэрэ бары ис сүрэхтэриттэн итэҕэйиилэр уонна киниэхэ дьолу-соргуну, уйун-уйэни баҕаралларыр.

Алексей БРОДНИКОВ.

Үчүгэй дьон туһунан

Уһуйан үөрэппит учуутал убайбыт

Эриэ-дэхси үлэлээбэттэн

● ОАПХ советыгар ●

Совхозтар уонна ОАПХ хабар атын производственнай тэриллэлэрэ былааннарын ситиһиилээхтик толоруулларыгар «Сельхозтехника» холбоһук оруола улахан.

Холбоһук техниканы өрөмүөннээһини, тракторлары техническэй хаччыйыыны уонна фондалаах матырыйааллары, тыа хаһаайыстыбатын массыыналарын аҕалыыны быйыл балачча туспарда. Ол эрээри үлэни тэрийиигэ суһал быһаарыыны эрэйэр бөдөҥ итэҕэстэр маннык аҥыйаҕа суохтар.

Мин, холбоһук тутуулуу ыытыыга, сири оноруурга уонна химиялаһыыҥа, о. д. а. үгүс кэтүүлэрин ахтыбакка туран, чопчу совхозтары хаччыйыыларыгар тохтуубун.

Туох хиниэк киниҥ, холбоһук хотоннору механизациялаһыыҥа техническэй хаччыйыыга станцията (начальник Пинигин М. А.) былааннаах үлэлэрин тоҕоон кэллэ. Быйыл хотоннору механизациялаһыыҥа 65 тыһ. солк. көрүллүбүттүттэн 46,1 тыһ солк. эрэ туһанылынна. Ол иһигэр биис хотоҥго оборудование толору таныллыахтаабыттан сыччах Болтоноҕо соҕотох хотоҥго ситэриллиннэ. Оттон Эриник Эристиин аатынан совхозка Эбэ уонна «Чурапчы» совхозка Ойбон Күөл хотонноругар таҥар үлэлэр баччаанга диэри сохууга сылдьаллар.

Тракторлары техническэй хаччыйыы былаана (начальник Попов В. В.) төһө да толоруллар истэр, совхозтар бүгүҥү кыһалҕаларын толуйбата. Бу ааҕа совхозтар 14 отделениелларыттан 6-ларыгар эрэ оноһулуннА. Ол сүрүн бары. Совхозтар уонна ОАПХ хабар атын производственнай тэриллэлэрэ былааннарын ситиһиилээхтик толоруулларыгар «Сельхозтехника» холбоһук оруола улахан.

Холбоһук техниканы өрөмүөннээһини, тракторлары техническэй хаччыйыыны уонна фондалаах матырыйааллары, тыа хаһаайыстыбатын массыыналарын аҕалыыны быйыл балачча туспарда. Ол эрээри үлэни тэрийиигэ суһал быһаарыыны эрэйэр бөдөҥ итэҕэстэр маннык аҥыйаҕа суохтар.

Мин, холбоһук тутуулуу ыытыыга, сири оноруурга уонна химиялаһыыҥа, о. д. а. үгүс кэтүүлэрин ахтыбакка туран, чопчу совхозтары хаччыйыыларыгар тохтуубун.

Туох хиниэк киниҥ, холбоһук хотоннору механизациялаһыыҥа техническэй хаччыйыыга станцията (начальник Пинигин М. А.) былааннаах үлэлэрин тоҕоон кэллэ. Быйыл хотоннору механизациялаһыыҥа 65 тыһ. солк. көрүллүбүттүттэн 46,1 тыһ солк. эрэ туһанылынна. Ол иһигэр биис хотоҥго оборудование толору таныллыахтаабыттан сыччах Болтоноҕо соҕотох хотоҥго ситэриллиннэ. Оттон Эриник Эристиин аатынан совхозка Эбэ уонна «Чурапчы» совхозка Ойбон Күөл хотонноругар таҥар үлэлэр баччаанга диэри сохууга сылдьаллар.

Тракторлары техническэй хаччыйыы былаана (начальник Попов В. В.) төһө да толоруллар истэр, совхозтар бүгүҥү кыһалҕаларын толуйбата. Бу ааҕа совхозтар 14 отделениелларыттан 6-ларыгар эрэ оноһулуннА. Ол сүрүн бары. Чиҥиэппэтинэн үлэ кэлимнык былаанныммата буолар. Чуолаан, өрөмүөннээһини графика сөгөҺуллубат, онон былааны толоруу ирдэммэтин, хонтуруолламматы тэҥэ. Ити биирэ. Иккиһиэн, өрөмүөннэммит тракторларга бастакы дефектнэй бөлөҕөмэстэн саҕалаан документация кэтүмэхтик толоруллар, ардыгар олох да умнууга хаалар. Трактарыст илин баттаһына эмиэ ирдэммэт.

Оттон өрөмүөн хаачыстыбата быстар мөлтөх. Наладчик-мастардар толоруохтаах үлэлэрин графига, хайдах үлэлээн иһэллэрэ киэҥ билиҥэ таһаарылыбат. Кинилэр үлэлиир усулуобуйалара билиҥин да ыарахан, оборудованиеннан хаччыллан испэттэр. Итинник мөлтөх тэрээһини тэбиитэ ыһыы, хомуур курдук кылгас болдьохтоох хампаанньаларга ордук чуолкайдык кэстөр. Холобур, быйыл Сылаанга, Мугуджйга, Одьулуунтга уонна Хадаарга итиитэн сылтаан сааскы, күҥүҥү үлэлэр олус тардыллыбыттара.

Оттон эрэ 42 трактор (ол иһигэр 26 капитальнайдык) өрөмүөннэнэ. Ити былаанныммыттааҕар 7 тракторынан аҕыйах. Былаанныах 30 автодвигатель оннуугар 19 өрөмүөннэнэ. Оттон былаан кыах иһиэн этэ. Маныаха дуоҕабардаах совхозтар эмиэ буруйдаахтар. «Чурапчы», Субуруускай аатынан совхозтар үстүү тракторы бириэмэтигэр киллэрэхкэлэр үлэни атахтаатылар.

Киин өрөмүөннүүр мастерской кыамтата кыратын учуоттаан, онуоха совхозтар механизаторларын, өрөмүөннүүр базаларын туланар сыалынан ОАПХ совета бу дьыл муус устар 23 күнүгэр техника өрөмүөнүн киниилиир туһунан ууруох ылыммыта. Ити дьаһал олохха киллэриллибитэ буоллар, сыллаҕы былаан 2-3 төгүл куоһарыллыан, эбэтэр 50 буолбакка, 130-150 трактор өрөмүөннэниэн сөп этэ. Онон тракторлары өрөмүөннэһиҥнэ агрегатнай-узловой ньымаҕа киирэ охсуохха наада.

Холбоһук автопаркаҕа өнөөдү оноруура үлэтэ эмиэ мөлтөх. Маннык былааны аахса барбакка үлэлээһин ордук бэлиэ. Холобур, автопарк үбү киллэрии былаанын толорон иһэр. Оттон автопарканы туһаныы коэффициента намыһах: 27 автомашинаттан аҥара эрэ туһаныллар. Холбоһук быйыл 35,2 тыһ. тонна таһаҕаһы, ол иһиттэн совхозтарга 4 тыһ. тонналаны таһыахтаах этэ. Оттон күн бүгүн киниилэргэ 1,9 тыһ. тонналаны таста. Уматыгы таһыы турута итиитэн ордуга суох. Былаанныах 2,3 тыһ. тонна онкуугар 1,3 тыһ тонна, ол иһигэр Карл Маркска 83 тонна, Субуруускайга 622 тонна уонна «Чурапчыга» 350 тонна, Эриник Эристиигэ 251 тонна таһылынна. Итиитэн алтыныыга—200 эрэ тонна. Автотранспорт өнөтүнэн совхозтар туһаныылара кыратык бинир сүрүн онрачкиэтинэн автомобиллары холбоһук ордук үгүстүк бэйэтин иннадаларыгар сүүрлүүтэ буолар. Холобур, атырдьах ыйыгар автотранспорт 21,4 тыһ. солк. үлэни толорбутуттан 10,5 тыһ. солк. холбоһукка бэйэтигэр тиксэр.

Совхозтарга тракторлар, автомашиналар, прицептэр кэлиилэрэ сыл аҥыы элбэҕэ иһэр. Билиҥин Мыҥдаҕаайыга 274 араас техника уонна оборудование сытар. Ону таһыынан 27 совхозтарыыны түҥэтиллэн баран ылылла илик. Маны совхозтарга тиэрдэ охсуохха. Совхозтары ордук саппаас чаастарынан, оборудованиеннан уонна тыа хаһаайыстыбатын холбоҥор массыыналарынан хаччыйыы этте ситэтэ суох. Быйыл от хомуурдар фондалаах 31 трактор кыраабылыттан совхозтар биирдэ да ылбатылар, 56 охсортон 24-дэ кэллэ.

Холбоһукка матырыйаал аралыллыыта эмиэ мөлтөх. Быйыл 73 тонна тимир туһаныллыахтааҕыттан 51 тоннята туһаныллынна, спец-таҥаһынан толору хаччыллыбатах хаһыс да сыла.

Түмүктээн эттэххэ, холбоһук ааҕыллыһыгар, чуолаан, совхозтартан киирэр критическэй этиилэр сиэрдээхтэр. Инникитин олору туоратыы, былаанныр бары көрүүнэрэ эриэ-дэхси толоруллан иһиилэрэ колективы бинир сыалга-соруккА түмүүттэн тутулуктаах.

И. КЫНАКЫТОВ,
тыа хаһаайыстыбатын управленнетын кылаабынай инженера.

ВАШИНГТОН «СУТУРУГУН БЫРААБА»

Аан дойду ТЕМАТЫГАР БЭСПЭДЭ

Быйылгы «сыраҕаннаах күүһү» АХШ эмиэ, хайыыһа хайыс тоҕулуу, норуот тер сууттарын сааттаах остуолбатыгар турда. Ол биричиинэтэ — американскай империализм Гренаданы уонна Ливиэны, Сиэриэны уонна Анголаны, Никараагуаны уонна сорох атыы дойдулары утары буруйу оҥорор дьайыылара, Арктика Европаҕа бастакы охсуулуу оҥорор американскай ракетнай-ядернай сэриилэри сэптэрин тарҕатан туруоруу.

Итиэ дьайыылар биллиэхтэрин кэмнэ АХШ тас политикатын иккис бэлиэ ерутэрин ырыалхайдык тыктаран көрдөрдүлэр. Бастакыта — социалистическай дойдуларга бэйэтин дьуулуурун соҥнуур сыалынан киниилэри байыаннай өттүнэн баһыйарга авантюристскай сорунуу. Уонна иккиһэ — сайдан иҥэр дойдуларга уонна национальнай-босхолонуулаах хамсаныыларга тас политика ньыматын быһыытынан аан дойдутаабы террордаһыы туттуу.

Американскай правительство «сутуруук быраабын» кодекстаан аан дойду түҥилгэтигэр бастакы эрэ туттуута буолбатах. Сэрии кэнниттэн сыллаах Вашингтон Африкаҕа, Азиягa, Латинскай Америкаҕа, Средиземный муора ороҕуонугар уонна Ближнэй Востокка 100-тэн тахса хардыбардаах сэриилэри, агрессия итиэннэ бандыыттыы сабы түҥүү тэриллэччитиэн эбэтэр үөскүүр кыттыылаанан буолбута. Оттон кинини событиелар баһыйаннай ороспуойдаһын АХШ государственнай политикатын таһымыгар аһаҕастык ытыарылларбыттын туоһулуулуллар.

Хас да сыл анараа өттүгэр Вашингтоннаа сэриэ тутуспута, чилийскэй тэпитээх государственнай переворотты кылабынай тэриччэчилэриниэн уонна контрреволюционерларга сэриэ сэбин бэлэмнээн биэрэччилэриниэн АХШ, кини анаалаах сулуусполара, бастатан туран кини разведкалэрэ уоруолласпыта, буоллаларын кистэбит буоллар сатыыр этиллэр. Оттон бүгүн Вашингтоннаабы администрация представителлэрэ, ол иҥэн президент Рейган эмиэ, Холбоһуктаах Штаттар, өскөтүн бэйэлэрин интэриэстэриэн эпистиэнэ бөҕоланыыллар, күүһү тутталларын кэҥэтэллэр аан дойдутаабы бырааптаах «сэриэ правилаларын» туһунан.

Үрүҥ дьиэ американскай эстэлэрэ улуу ойуулуусуйар ойуулаанны күүстүүрүн ирдиэн, администрация политикатын оппозиция АХШ-тан сытыытык критикалаабыттар. Ону дьиэ сыарыанан ыгыр американскай сенатор ыҥырыллар. Президент Рейган тас политическай курсы, «Нью-Йорк ревью» сурунаал тиэтэрэ этиэхэ, сиэр-ирдэҥ уонсай бэлиэлэрэ кыраҕыстыр нуорматыларын дарааны, сонуоктары дарааны, общественнай ойуулаанны аанна барбат аан дойдутаабы кутталлаах буруйу оҥороччу дьайыыларыгар маарынныыр.

Итиэ буруйу оҥороччуну уоҕуттаннаабын — аан дойдутаабы сообщество соргута. Бэйэтин кэрэхсэбилиэ дьуулуурунан саллаҕыран кини норуоттар уонна сэбилэнэ сылдьыбат правительстволарын уруулэриниэн улахан сулуҥнэс оҥостоох ядернай сэриилэри сэбин хуорэгиэтиэгиэ сөп. «Рейган администрацията, — диэн сурулар биллиилээх американскай публицист С. Леис, — хаһан ааллаабыттан, ахтаҥна «хомуоннаны батыыр» уонна ядернай сэриилэр сараллыыр бырааптаахтарын курдук өйгө-санаҥа үөрэнэн эҥэр олус кутталлаах».

Итиннэхэ аан дойду үрдүнэн баһылыыттарга сатыны кэбэ аймах истэрэтыгар кини дьаныы утуйбат тиэрдибэтэҕэ диэн эбэн этиэхэ сөп. Индиэтийиэлэриттэн хаарыан буолбут Вашингтоннаабы «крестоносецтар» ону ураллар. Оттон ыныырык кутталлаах кэбэ аймаҕы кэбиэлии ой-санаа эрэ быыһыр кыахтаах. Советскай Союз ону бурдаахха кини аан дойдутаабы сыҥыннаһыыларын тэрдуттэн чибиэгирдэргэ ыҥырыллар, государстволар уонна норуоттар бэйэлэрин бэйэлэрэ дьайыылар бырааптарын ытыктыыры сиэтиэ сиэтиэҕэ, сөр ураттэр эйэнэ харыстаан хаалларарга туох кыалларын барытын оҥоруоҕа.

Т. КУДРЯВЦЕВА.
(ССТА).

ТЭҺИИ МЭЭЧИК КЫЫРАЙАР

Ороҕуон спортзалга комплексный спартакиада программатыгар волейболга күрэхтэһиҥ ыытылынна.

Эр дьоннорго Соловьев уонна Мугудай хамаандалара балачча ситэй бэлэмнэхтэрин көрдөрдүлэр. Уопсай түмүккэ мугудайдар бастакы, сылгыгар иккис, соловьевтар үүс мунэстэлэри ылыллар. Опыттаах волейболистар Захар уонна Николай Федоровтар (Соловьев), Архадий Пермяков (Мугудай), эдэр хаскылаах спортсмендар Иван уонна Анатолий Сергеевтэр (Соловьев), Петр Собакин (Мугудай), Владимир Бушев (Сылгы) хамаандаларыгар эйэҕэс очколарын аҕаллылар.

Дьахталлар күрэхтэһиилэригэр финалга Сылгы уонна Мугудай спортсмендара керуустулэр. Парасковья Слепцова уонна Екатерина Максимова, хурдук күүстээх соньоолуулардаах кыргыттарын хамаандата кыайыылаҕынан табыста. Иккис мугудайдар, үүс соловьевтар буоллулар.

Күрэхтэһиигэ Хадаар кэбиниэ кыттыбатаҕын итэҕэс быыстыбакка бэлэтиэхтэ наада. Бу кэбилиэк спортсмендара саахымаккка, дуобакка уонна остуол теннисиэгэр эмиэ кыттыбакка хаалбыттара. Тоҕо маннытый?

Н. ФЕДОРОВ.

Спиномохтарга, кыайыыдаах Сылгы спортсменнэрдэ (иннинэ кэккэҕэ хаҥастан) Т. Пономарева, П. Слепцова, Е. Максимова уонна Н. Дьячковская; (иккис кэккэҕэ хаҥастан) А. Егорова, М. Аммосова уонна Е. Друзьянова; эр дьоннэр күрэхтэһиилэригэр.

П. Оконешников фотолара.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

НЭҺИЛИЭННЬЭ ИСТИИТИГЭР

Кэлбэт телеграммалары аадырыһыгар хойутаһыма суох тиэрдэр сыалтан ССРС Сибээһин министрин 1982 сыл кулун тутарыаары бириҥкэ телеграмма не хоһоонун аадырыстаммыт кэбиниэ квартиратыгар эбэтэр үөлүкр сиригэр телефонунан биэриэ көҥүллэммэтэ.

Телеграмма не хоһоонно телефонунан бэриллибэтин кэмиттэн аадырыстаммыт кэбиниэ телеграмманы көрдүүр буоллаҕына, телеграмма почтальоннарыгар тиэрдиллиэхтэх.

Сибээс управ.

ССКП райкома уонна райсовет исполкома Тыа хаһаайыстыбатын министерствотын тутуурга хаһаайыстыбатын механизацыятын кылабынай инженера, ССКП чилиэнэ

ДУРАНОВ Василий Николаевич

эдэр саҥыгар сойуордык өлбүтүнэн кэргэттэриигэр, аймахтарыгар кутурҕаннарын тиэрдиллэр.

Субуруускай затыман совхоз Болтоготоойу отделениетын салалтата, Болтоко сельсоветын исполкома колхоһуонай тутуу ветерана

КРИВОШАПКИН Николай Яковлевич

олбүтүнэн оҕолорутар, сиэннэриигэр, аймахтарыгар кутурҕаннарын биллэрэллэр.

Таптыыр эдэбит, эҥэбит, аймахпыт

КРИВОШАПКИН Николай Яковлевич

олбүтүн бары билэр дьоннорутар дирин кутурҕаныыны ыытыннэрэбит.

Оҕолоро, кийиитэ, күүгэттэрэ, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ, аймахтара.

Чурапчытаабы интернат-оскуола коллектива оскуола комсомолун үлэһитэ

СИДОРОВА Марфа Спиридоновна

ыйын ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн бокуонньук кэргэттэриигэр, аймахтарыгар кутурҕаннарын биллэрэллэр.

Таптыыр кэргэммит, эдэбит, эҥэнэйбит, аймахпыт интернат-оскуола үлэһитэ

СИДОРОВА Марфа Спиридоновна

ыарахан ыарыыттан өлбүтүн, дирбиин кутурҕаан туран, билэр дьоннорун ыытыннэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, балтылара, бырааттара, аймахтара.

Төрөппүттэр университеттара

Быйылгы үөрэх дьылыттан Мугудай орто оскуолатыгар төрөппүттэргэ народнай университет аҥыллан үлэлээн эрэр.

Университет бастакы занятиета ахсыныы 1 күнүгэр буолла. Ити күн төрөппүттэр I—III кылаастарга аҥаас уруоктарга уонна университет занятиетыгар ҥыыттылар. Кинилэр оҕолоро хайдах үөрэнэллэриэн, дьиэҕэ кэмэнэ хайдах оҥоруохха сөбүн билиэхтэрин. Уруоктары педагогическай үлэ ветерана М. О. Федорова, А. Н. Захарова, А. С. Оконешникова, И. Е. Сивцева ыыттылар, эйэҕэс туһалаах сүбэлэри биэрдилэр.

Бөлөхүөппэ кылааска Анна Михайловна Пермякова ымпык уруосун төрөппүттэр ордук астынныылар. Алта саастаах оҕолор 10 шиҥнэн ахсаанны учуутэйдик билэллэрин, чыҥыыла саастабын сөпөөхтүк өйдүүллэрин, аҥаас фигуралар комолоруохтарын задачалары суоттуулларын, учуутал кырачааннарга сыныалыы үрдүктүк сыанналаппыт.

Үөрэнээччилэр начальнай кылаастары программаҕа толору эпиэттиҥ биллиилээх-көрүүлээх бүтэриллэриигэр кинилэрэ үөрэтэр учууталлар бары кыһаныылаахтык үлэлиилэр, сөпөөх методическай уонна теоретическай бэлэмнээхтэр. А. М. Пермякова, Р. Н. Дьяконова уонна А. Н. Гуляева бастакы аттестацияны хайданыахтарын сөпөөбүлэн барбыттара. А. Н. Гуляева биилэтин Томскай дачаҕы педагогическай институтуна кэтэхтэн үөрэнэр. Учууталлар кабинеттары байытыыҥа, чуолаан, үлэ кабинетын оҥорууга, куруһуоктары үлэлэтиигэ болдьоҥнолоруун уураллар. Үрдүкү кылаастар учууталлара кытта сибээстээхтик үлэлиллэр. Методическай бөлөх салаалаачыта П. И. Владимирова эдэр учууталлары сотору-сотору түмэн ыйы-кэрдии биэрэр, үлэлэриигэр көмөнү оҥорор.

Уруоктарга сылдьыы кэнниттэн төрөппүттэр саҥа программаҕа сөп түбэһиннэрэн «Үөрэнээччи дьиэтээҕи сорудахтары тодорутуттар төрөппүт оруола» диэн темаҕа учуутал Р. Н. Дьяконова лекциялаатын ыытыллар, оҕо дьиэтээҕи үлэтин тэрийиҥ туһунан ылта ыйытылыах анкетаҕа эпиэттэспиэхтэрэ. Ол эпиэттэри ырытыы оҥоһуллуна. Төрөппүттэр оҕону үөрэтии-иитии боппуруоспутун толору эпиэттэри ылыллар.

Оскуола уонна дьиэ-кэргэн оҕону иитиигэ биир сыалы-соруну туруорунан ыкса сибээстээхтик үлэлэһиннэрэр — коммунизм активнай тутаанчыларын бэлэмнээһин дьоҥуннаах усулуобуйата.

Е. СЛЕПЦОВА,
оскуола завуча.

БИЬИГИ АДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700. Чурапчы с. Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-395, отделлар—21-495, уопсай—21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 54907. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ. с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3275.
№ ЗАКАЗА 150.